

**Almanya Federal Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
Frank-Walter Steinmeier'in
Halle Sinagogu'na yapılan saldırının yıldönümü vesilesiyle
9 Ekim 2020'de Sachsen-Anhalt / (Saale) Halle'de yaptığı
konuşma**

Aradan bir yıl geçti. Tam tamına bir yıl. Sadece bir yıl.

Bir yıl önce burada Halle'de bir kâbus gerçek oldu, güpegündüz, Almanya'nın göbeğinde, üstelik Almanya'da.

Aradan bir yıl geçti, ancak acı ve dehşet geçmedi. Bugün düşüncelerimle ve duygularıyla sevdiklerini kaybedenlerin yanındayım. İki insan acımasızca öldürüldüler. Jana Lange ve Kevin Schwarze. Onların aileleri ve arkadaşları için artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Kaybettiklerinin hiçbir tesellisi yok. Yakınlarına bugün Cumhurbaşkanı olarak şunu söylemek istiyorum: Sizin yanınızdayız. Hepimiz, ülkemizdeki bütün insanlar sizinle birlikte yastayız ve unutmayacağız.

Ağır şekilde yaralananların da yanındayız. Failin öldürücü kinyile hedef aldığı insanların yanındayız. Saatlerce ölüm korkusu yaşayan Musevi cemaatinin üyeleri olarak, siz 9 Ekim gününü hiçbir zaman unutamayacaksınız. Etkilerini içinizde ağır biçimde hissediyorsunuz. Geceleri görüntüler peşinizi bırakmıyor, silah sesleri arasında çaresizce içerde hapsolmanın hissettirdiklerini, sinagogun içinde yaşanan korkuyu, ebeveyn olarak ağlayan çocukları teselli etmeye çalışırken yaşadığınız çaresizliği anımsıyorsunuz. Neler olabilirdi düşüncesi size ızdırap veriyor ve özellikle de bu tür bir kâbusun yeniden meydana gelebileceği korkusuyla yaşıyorsunuz. Bu yaşadıklarınızı sadece tahmin edebiliriz.

Kiez Dönercisi'nin çalışanları ve müşterileri de 9 Ekim'deki kâbusu yaşadılar. Fail sinagogun kapısına ateş ettikten birkaç dakika sonra dönerciye patlayıcıyla saldırdı, yoldan geçenlere ateş etti ve bir müşteriyi öldürdü. Olaya tanık olanlar da hala bu görüntülerin etkisindedir. Onların duygularını da paylaşıyoruz.

Bugün burada olmaktan dolayı müteşekkirim. Cumhurbaşkanı olarak derin bir üzüntü içindeyim ve bir yıl sonrasında da halen utanç ve öfke hissediyorum.

Bu 9 Ekim günü benim de hafızama kazındı. Aslında bu mutlu bir gün olacaktı. 9 Ekim 1989 günü sokaklara çıkan, özgür olmayı hayal eden ve özgürlük ve insan onuruna saygı duyulması için mücadele eden on binlerce insanın cesaretini buraya yakın bir kentte, Leipzig'de anacaktık. Sayelerinde duvarın yıkıldığı ve ülkemizin 30 yıldır birlik içinde olduğu, o dönemin aktivistlerini ve barışçıl devrimcilerini kutlayacaktık.

Fakat kutlamaların üzerine karanlık bir gölge düştü. Biz henüz Leipzig'de 30 yıl önce diktatörlüğün yıkılmasını sağlayanların cesaretini konuşurken Halle'den, önce kesin olmayan fakat sonra olayın korkunç boyutunu gösteren ilk haberler gelmeye başladı. Aşırı sağcı bir suikastçı bir Yahudi ibadethanesinde en büyük Yahudi bayramında bir katliam gerçekleştirmeyi planlıyordu, güpegündüz, Almanya'nın ortasında, tam da Almanya'da.

Tam da Yom Kippur bayramında, sinagog yaşlılarla, gençlerle, çocuklu ailelerle ve yurt dışından gelen konuklarla doluydu. Failin gaddar planına göre onlar ölecekti.

Bu acımasız planın gerçekleşmemesi neredeyse bir mucizeydi. Bu mucizeyi bir kapıya, eski bir ahşap kapıya borçluyuz. Sadece bu kapı katliamı engelledi. Kurşun izlerini taşıyan bu kapının görüntüsü de hafızama kazındı. Bu kapı 9 Ekim 2019 günü açılan yaranın bir simgesi. Benim için aynı zamanda gücün ve dayanışmanın da simgesi. Kapıyı muhteşem bir şekilde bir anıt haline getiren genç sanatçı Lidia Edel'in mesajı da bu.

Sinagogun şimdi yeni, daha güçlü ve daha dayanıklı bir kapısı var. Artan Yahudi düşmanlığının yarattığı endişeyi yok etmese de sevgili Bay Privorozki, sizin ve cemaatinizin üyeleri için bu alınabilecek asgari bir önlemdir.

Benim için ülkemizde Yahudi ibadethanelerinin korunmasının gerekli olması da utanç ve öfke kaynağı. Aynı şekilde, Yahudi çocuklarının yoğun koruma altında olan anaokullarına ve okullara gitmeleri, Yahudilerin sokakta her an rahatsız edilme, yüzlerine tükürülme veya saldırıya uğrama tehlikesiyle karşı karşıya olmaları, Yahudi mezarlıklarının ve anı taşlarının parçalanması, özellikle internette, fakat bunun dışında da Yahudi karşıtı kışkırtmaların ve nefretin, Yahudi karşıtı suçların artması da bende utanç ve öfke uyandırıyor. Daha bu haftanın başında yine, Hamburg'daki sinagogun önünde Yahudi karşıtı bir şiddet eyleminin haberiyle sarsıldık.

Ülkemizde yeniden Yahudilerin yaşamasından dolayı derin bir şükran duymaktayım. Bu nedenle Yahudilerin kendilerini Almanya'da güvende hissetmemeleri bana daha da fazla acı veriyor. Halle'deki

olaydan sonra bazı Yahudiler buranın hala onların ülkesi olup olmadığı sorusunu açıkça sordular. Holokost'tan kurtulan iki kişinin oğlu olan tarihçi Michael Brenner'in sözleriyle, tavan arasından bavulları indirme zamanının gelip gelmediğini kendilerine soruyorlar.

Zira bugüne kadar Yahudilere yönelik çok fazla şiddet eylemi oldu. Örneğin 1970 yılında Münih'teki Yahudi huzurevine yönelik, yedi kişinin hayatını kaybettiği kundaklama eylemi. Bu saldırı hiçbir zaman açıklığa kavuşturulmadı. Örneğin 1980 yılında, Oktoberfest saldırısından sadece birkaç hafta sonra Erlangen'deki evlerinde bir aşırı sağcı tarafından silahla öldürülen Nürnberg Musevi cemaati başkanı Shlomo Levin ve hayat arkadaşı Frida Poeschke. Bu suçlardan hiçbirinin sorumlularından hesap sorulmamıştır. Bunlar sadece iki örnek.

1945 yılından beri gerçekleşen Yahudi karşıtı saldırıların listesi tüyler ürpertici. Bu bir utanç listesi ve tüm demokratları rahatsız etmeli.

Halle'deki gibi bir saldırıyı kınayıp sonra tekrar günlük hayata geri dönmek yeterli değildir. Hepimiz duruşumuzu belli etmeliyiz. Yahudi düşmanlığının hiçbir türüne, ne eskisine ne yenisine, ne sağdan ne soldan gelenine müsamaha göstermediğimizi, tam tersine aktif olarak bunlara karşı mücadele ettiğimizi ortaya koymalıyız ve bu mücadele hepimizi ilgilendiriyor.

Zira Yahudi karşıtlığı demokrasimizin durumunu gösteren bir ölçüttür. Yahudi düşmanlığı kendini ne kadar açık gösterirse, değerlerimiz, hoşgörümüz ve insan onuruna gösterilen saygı o kadar tehdit altındadır.

Bu nedenle Korona önlemlerini eleştirenlerin, eskinin Yahudi karşıtı komplo teorilerini yeniden canlandırıp milyonlarca defa yaymaları bizim için bir alarm sinyali olmalıdır. İzninizle şunu da ifade etmek istiyorum: eleştiride bulunan bu kişilerin bazılarının da açık bir şekilde sarı yıldızı yakalarına takmalarını son derece alçakça buluyorum. Bu tarihin yok sayılmasıdır. Bu katlanılmaz bir tutumdur!

Halle failinin nefreti sadece Yahudilere değil, aynı zamanda Müslümanlara, göçmen kökenli insanlara, kadınlara ve sol olarak gördüğü kişilere de yönelmektedir. Okuduğumuza göre, bir camiye de saldırabilirmiş. Onun nefreti çok bildik bir şemaya göre hareket ediyor: Ten rengi farklı olan, sözüm ona yabancı olan, farklı inancı ve inanışları olan insanları gruplaşmaya zorlamak, aşağılamak, dışlamak ve en uç noktada insan olmaktan çıkarmak.

Yahudi karşıtlığının, ırk düşmanlığının, Müslüman düşmanlığının, homofobinin, insana karşı her türlü düşmanlığın mantığı budur. Ülkemizde göçmenler, mülteciler ve Müslümanlar da hakarete uğruyor, dışlanıyor, tehdit ediliyor, öldürülüyor, camileri karalanıyor ve saldırılara hedef oluyor. Bazılarının nefreti, Walter Lübcke gibi bir siyasetçiyi insanlık için çalıştığı için gaddarca katletmeye kadar

gidebiliyor. Bu nefret özellikle yerel düzeyde birçok siyasetçiyi hedef alıyor. Bütün bunlara kayıtsız kalmamalıyız. Bunların hiçbirini kabullenemeyiz.

Bugün Halle'deki saldırıyı anıyoruz. Birkaç hafta önce Hanau kurbanlarının yakınlarıyla görüştüm. Kısa süre sonra 40 yıl önce Münih'te meydana gelen Oktoberfest saldırısının kurbanlarını andık. Münih, Halle, Hanau: bu ve bunun gibi saldırıları birbirine bağlayan, NSU cinayetlerinden ve Lübcke cinayetinden de geçen uzun kanlı bir hattır bu.

Aşırı sağcılık toplumumuzun derinliklerine kadar uzanıyor ve aşırı sağcı terör tarihimizde uzun bir geçmişe sahiptir. Bu gerçek çok geç, ancak NSU cinayetlerinden sonra idrak edildi. Bu bizim için bir uyarı ve aynı zamanda bir sorumluluk olmalı.

Hem Halle'de hem Hanau'da faileri biliyoruz. Fakat çok daha fazlasını bilmeliyiz, tehlikeleri erkenden görmek ve bu suçları önlemek için motivasyonlarını anlamalıyız, bu olayların arka planını ve şebekeleri mümkün olan her yerde ortaya çıkarmalıyız. Bu öncelikle devletin ve güvenlik birimlerinin görevidir. Fakat bu hepimizi ilgilendiriyor. Failler, patlayıcıyı fırlattıklarında, ateş ettiklerinde veya kundaklama eyleminde bulduklarında ilk defa dikkat çekmiyorlar.

Halle suikastçısı muhtemelen tek başına hareket etti, fakat nefretinde yalnız değil. Tek başına hareket eden suçlu tezinin geçmişte birçok defa sorunun kökeninin göz ardı edilmesine yol açtığını artık biliyoruz. Failler, radikalleştikleri bir ortamda yaşıyorlar. Sanal ve gerçek şebekelerin içinde yer alıyorlar ve hem sanal hem gerçek destekçileri var. Yani söylemleriyle bir nefret iklimi yaratıyorlar.

Şunu açıkça ifade etmek istiyorum: insan onurunu hiçe sayan, olumsuz duyguları yayan ve toplumumuzu "biz" ve "onlar" diye bölmeye çalışanlar şiddete bir temel hazırlıyorlar. Burada sınır çizgimizi çok daha belirgin bir şekilde çekmeliyiz. Çizgimiz de şudur: ülkemizde, sözle de olsa eylemle de olsa insan düşmanlığına tahammülümüz yoktur!

Münih, NSU cinayetleri, Walter Lübcke cinayeti, Halle, Hanau: Anılar bize sorumluluk yüklemektedir. Artık gözlerimizi kapatmamıza izin yok!

Anayasamız insan onurunu özellikle koruma altına almaktadır. Bu, geçmişimizden çıkardığımız derstir ve geleceğe yönelik sorumluluğumuz bundan kaynaklanmaktadır.

Devletin ve güvenlik birimlerinin sorumluluğu, ten rengine, nereden geldiğine, hangi inanca sahip olduğuna bakılmaksızın herkesi korumaktır. Yahudi kurumlarını bundan sonra çok daha iyi korumalıyız. Federal Hükümet ve Alman Yahudileri Merkez Konseyi kısa süre önce bu konuda bir anlaşmaya vardılar. Eyaletler ve belediyeler de kendi tedbirlerini alıyorlar.

Anayasamız aynı zamanda bu ülkede yaşayan ve yaşamak isteyen her birimize sorumluluk yüklemektedir. Metroda, kafelerde, okul bahçesinde, sokakta, internette müdahale etmeliyiz. Herkes demokratik hukuk devletimizin değerlerini savunmak zorundadır. Başka birinin insan onuru zedelendiğinde herkes ayağa kalkmalı.

İnsan düşmanlığı herkesi hedef almıyor, fakat hepimizi ilgilendiriyor. Zira bu açık toplumumuza bir saldırıdır. Demokrasimizi kalbinden vuruyor. Buna izin veremeyiz!

Ülkemiz insanların çoğunun da buna izin vermek istemediklerinden eminim.

Bu nedenle gelin, Hristiyanlar, Yahudiler ve Müslümanlar, inananlar ve ateistler, Doğu ve Batı Almanlar, yeni göç edenler ve eskiden beri yerleşik olanlar olarak hep beraber omuz omuza duralım. Burada Halle'de ve Almanya'nın her yerinde hep beraber Yahudi karşıtlığına, ırk düşmanlığına, Müslüman düşmanlığına, insan düşmanlığına karşı duruyoruz.

Bir yıl önceki 9 Ekim dehşet verici bir mesajdı.

30 yıl önce 9 Ekim'de Leipzig sokaklarındaki insanlar doğru mesajı verdiler. Onlar bir arada durdukları için güçlüydüler. Biz de bir arada durduğumuz zaman güçlüyüz. Onlar bize bu mirası bıraktılar! Bu hem görevimiz hem sorumluluğumuzdur!

İçten teşekkürlerimle